

A balástyai fiú

Allítólag a metszőöllő meg a szemzőkés állásából is lehet jövendőt jósolni. Ha egy 17-18 éves fiú kezében úgy áll, hogy idős gyümölcs-termelők szeme megakad rajta, és azt mondják, gyere Zoli, az én fáimat is te metszd meg, akkor a barackfák környékének jövendőtmondói szerint ebből a gyerekből jókezü, jószemű gyümölcskertész lehet. Vagy lehetne. Egyre többen hívják metszeni Fekete Zoltánt Balástyán, megnézik az első fát, másodikat a keze alatt, hogy igaz-e a szóbeszéd, és adják tovább a hírt, ennek a gyerekek „huzalma van” a gyümölcsfákhoz.

— A legértékesebb fiatal nálunk, de nem megy. Édesapja több éve beteg, a fiú munkája nélkül a család nem élne meg.

SEGÍTSÜNK

Itt meg kell állnunk, mert kemény dióhoz értünk. Fekete Lajost valamilyen gerincbajjal operálták, de dolgozni azóta sem tud. Kérte, mehessen rokkantsági nyugdíjba, az orvosi vélemény szerint nem lehet. Ne értsenek félre a tudós doktor urak, szavukat én nem kontrázom akkor sem, ha Gyálaréten is, itt is hallom, maga a szövetkezet írja a fellebbezést, és újra meg újra írja. Én is azt mondom, csak az menjen ilyen nyugdíjba, aki nem kerülheti el. Addig ember igazán az ember, amíg fontosnak érezheti magát. Első szavam tehát most is az, ne nyugdíjba küldjék Fekete Lajost, hanem olyan könnyű munkát adjanak neki, amit el tud végezni.

— Próbáltuk. Őni nem tud huzamosabb ideig, állni sem. A portáság lenne a legjobb, de ilyen körülmények között azt se bírja.

Itt elakad a szekér. Pedig valamerre lépniük kell. Nem tehetjük, hogy azokat az embereket, akik egészségüket hagyták a szövetkezetben, és sok paragrafus között éppen a szövetkezet juttassa kegyelemkenyérre. Igen veszélyes munkaterület a mezőgazdaság, ismétlődhetnek a példák, erre nagyon hamar gondolnunk kellene. Mire ezek az emberek kénytelenek mégis nyugdíjba léphetnek, nincs keresetük, amiből százalékot lehetne számolni. Semmiképpen nem ezt érdemlik.

Mondanám a balástyai fiúnak, várjon türelemmel, majd csak megoldódik a probléma, de nem mondhatom. Egy-kettőre itt a katonaidő, aztán jön a nősülés, ha most elszalasztja, szaképzett kertész talán soha nem lesz belőle. Meglehet, öreg korában is azt mondaná, vihettem volna valamire, de nem sikerült.

— Nem is próbálták küldeni?

— Dehogynem. Tavaly is akartuk, hogy menjen el nővényvédőnek, apjával is beszéltünk, de nem vállalta.

Még mindig nem ismerem szemtől szembe, akiről szó van, de gyanítom, hogy a

méregkeveréshez is más ember kell, és a barackmetszéshez is más. Én oda küldeném, ahol metszőöllőt adnak a kezébe és nem permetezőgépet.

— Mennyi ösztöndíjat tudnának adni?

— Legföljebb négyszázat. Egy családfőn tartó

ÖSSZE-GEZZÜNK

nak, aki maga is most lép legénykorba, ez a négyszáz kevés. De azért kérdezzük meg őt is, ne beszéljünk tovább nélküle.

— Vállalnád?
— Ezt igen.
— Csak?
— Nem tehetem.
— Szereted a fát?

— Nagyon szeretem. Látnom benne, ha itt megvágom, ott nő a gyümölcs. Több is, szebb is, jobb is.

— Csak?

— Sokba kerül a tanulás. Ha meg lehetne oldani, és apám, anyám se maradna addig kenyér nélkül, amíg és odajárok, akkor örömmel elmennék.

Térjünk vissza az elnök szavához. Ha ez a fiú két felnőtt munkáját el tudja végezni, és ha őt másoknak hiába kínálták az ösztöndíjat, akkor Fekete Zoltánnak én olyan támogatást kérek nyugodt lélekkel, hogy vágyai szerinti ember lehessen belőle. Mert akárhogy forgatjuk is a szót, ilyen emberből kellene sok a szövetkezetekbe ma is, holnap is. Akinek szíve is van hozzá, és tudja is, mit csinál. Kimondom tehát, szöveg is: ösztöndíjat szeretnék kérni a balástyai fiúnak és támogatást beteg édesapjának.

Horváth Dezső

Hatékonyabb beruházási tevékenységért

A KIEGYENSÚLYOZOTT növekedésre törekvő gazdaságpolitikánk számára évek óta a beruházás az egyik legproblematicusabb feladat. Állandó gondunk a beruházások előkészítésének és megvalósításának elhúzódása, a tervezettnél magasabb költségek stb. Az évek során összegyűlt tapasztalatok arról győzték meg bennünket, hogy a gondok elhárításához, a hatékonyabb tevékenység megteremtéséhez — egyéb más intézkedések mellett — szükség van a beruházások rendjének korszerűsítésére. A hét évvel ezelőtt kiadott jogszabály az évek során már többször módosításra, kiegészítésre került, most azonban, amikor az ötödik ötéves terv előkészítésén munkálkodunk, időszerűvé vált a beruházások rendjének átfogóbb korszerűsítése.

Már a beruházásokkal kapcsolatos korábbi határozatok, rendeletek is kimondták, hogy elsősorban a nagyberuházások előkészítését kell megalapozottabbá tenni. Pontosabban körül kell határolni a beruházásban résztvevők feladatát, és lehetővé kell tenni felelősségük következetesebb érvényesítését. A közelmúltban megjelent új beruházások rendje elősegíti e célkitűzés elérését, és lehetővé teszi, hogy növekedjen a beruházók szerepe és felelőssége az előkészítésben, s elsősorban a nagyberuházások előkészítése és jóváhagyása jobban kapcsolódjék a népgazdasági terv céljainak megvalósításához. Az új rendelet nagyobb szerepet biztosít a bankok ellenőrzési tevékenységének, így a beruházások előkészítése, mint azok megvalósítása során.

AZ EDDIGIEKTŐL ELTÉRŐEN a nagyberuházásokkal kapcsolatos döntés a jövőben két szakaszban történik. Az első szakasz: a fejlesztési cél elfogadása. A második szakasz: a beruházási javaslat alapján a beruházás megkezdésének engedélyezése, a megvalósítás feltételeinek és a beruházás tervezett eredményének előírása. A fejlesztési cél előterjesztésekor a beruházás szükségességét, időszerűségét, gazdaságosságát vonatkozó becsléseket és az általános gazdasági-műszaki előfeltételek biztosítását kell bemutatni. A fejlesztési cél elfogadása esetén, ez a döntés feljogosítja a felügyeleti szervet a beruházási javaslat elkészítésére. Gondos előkészítés esetén a jövőben előreláthatóan nem kerül sor a korábbi döntések módosítására.

Lehet, hogy a beruházással foglalkozó vállalati, intézményi szakemberek egy részének most az a véleménye: a kétszakaszos előkészítés csak meghosszabbítja a döntési időszakot. Kétségtelen, hogy a fejlesztési cél jóváhagyását követően készítenő munkaprogram egyeztetése sok időt vesz igénybe. Ez az időráfordítás azonban a későbbiekben megtérül, mert az előkészítésnek ez a módja magát a döntést is meggyorsítja. Ugyancsak a döntés helyességét alapozza meg az a rendelkezés, is, mely előírja, hogy a telefonterés, egyes műszaki megoldásokra több változatban kell javaslatot tenni. Az új beruházási rend egyik célja az alátérvezés, a nagyfokú pontatlanság megakadályozása is. E cél elérését szolgálja az, hogy a fejlesztési költségek kidolgozása alkalmával a várható költségeket prognosztizált áron is meg kell határozni.

A beruházások új rendje a célcsoportos beruházások előkészítését is szabályozza. A nagyberuházásokhoz hasonlóan, e kategóriában is kibangsúlyozásra kerül a javaslattevők, véleményvezők, döntésre jogosultak és a beruházást megvalósítók felelőssége.

NEM KÖNNYŰ a beruházó helyzete, egyrészt az anyagi érdekeltségi rendszer, a számlázási előírások és az áralkulációk bonyolultsága miatt, másrészt a szállítók és vállalkozók monopóliumhelyzetéből adódó kiszolgáltatottság miatt. A beruházások új rendje azonban, reméljük, ezekben a kérdésekben is rendet fog teremteni, éppúgy, mint más bizonytalansági tényezők-

kel kapcsolatban. Ezek közé tartoznak például az árváltozások, melyek ellensúlyozására, fedezetére a szükséges mértékben tartalékot kell képezni. Ez a tartalék része a fejlesztési előirányzatnak. Amennyiben a többletköltségek mértéke meghaladná a tartalék összegét, a különbözetest a beruházó saját pénzügyi forrásából köteles biztosítani.

Napjainkban még előfordul, hogy a beruházók nem fordítanak kellő gondot a beruházások megfelelő előkészítésére. Az elmúlt időben sok esetben kezdeményezték a döntés meghozatalát, sőt a megvalósítás elkezdését olyan beruházásoknál is, amelyeknél a szükséges előfeltételek hiányoztak. Az új beruházási rend szerint a jövőben az Állami Fejlesztési Bank az engedélyokirat kiadása előtt, és azt követően is, vizsgálja a kivitelezés és a finanszírozás előfeltételeinek biztosítottóságát. A bank részére korábban GB-határozatban előírt vétőjogot a beruházások rendje most már rendeltileg is szabályozza. Ez azt jelenti, hogy amennyiben a beruházás hiányos előkészítése veszélyezteti a jóváhagyott célok megvalósítását, a bank köteles erről a döntést hozó szerveket értesíteni. Ha az ennek alapján megteendő intézkedések késedelme jelentős kárt okozhat, a döntést hozó szerv állásfoglalásáig a bank a további vállalkozási, szállítási szerződések előjegyzését megtagadhatja.

AZ EDDIGI TAPASZTALATOK arról tanúskodnak, hogy a beruházások megvalósításában részt vevő vállalkozók, szállítók gyakran indokolatlan költségeket számítnak fel. Az ilyen jelenségek megakadályozása, illetve a beruházók ellenőrzési tevékenységére ösztönzése érdekében született az a rendelkezés, hogy a bank által feltárt — a beruházók által nem kifogásolt — jogosulatlan felszámítások összegét, a bank nem az adott beruházás, hanem az állami költségvetés javára számolja el.

Az eddigiekben Csongrád megyében is sok gondot okozott mind az előkészítés, mind a megvalósítás során a kapcsolódó beruházásokkal kapcsolatos összhang megteremtése, és ezek pénzügyi fedezetének biztosítása. Általános nézetű vált az, hogy a nagyberuházások sok százmillió, vagy több milliárdos költségelőirányzata elbírja a kapcsolódó költségletelek terheit, még akkor is, ha azokra a népgazdasági terv a célcsoportok keretében már fedezetet biztosított. Az új rendelkezés végrehajtási utasítása előírja, hogy a kapcsolódó beruházások költségeit nem szabad, illetve nem lehet a nagyberuházás pénzügyi forrásaiból fedezni; csak abban az esetben, ha erről a beruházási javaslat jóváhagyása során döntenek. Nem szabad a nagyberuházások költségei között előirányozni azokat a beruházásokat, amelyek az anyagellátás, termelési kooperáció, a kivitelező és szállító szervek fejlesztése érdekében szükségesek, de olvankat sem, amelyek a célcsoportok tartalmi körébe tartoznak. A nagyberuházások költségei között csupán a célcsoportba nem tartozó infrastrukturális létesítmények költségeit lehet megtervezni. Ez esetben már az előkészítés során tisztázni kell, hogy azok a szervek, melyeknek a szükséglet kielégítése egyébként feladata lenne, rendelkeznek-e megfelelő pénzügyi forrásokkal. Amennyiben nem, úgy ezen beruházások költségeinek a nagyberuházás pénzügyi fedezetén belüli előirányzásáról és azok átadásának feltételeiről a beruházási javaslat jóváhagyása során kell dönten.

A KORSZERŰSÍTETT beruházási rend több év gyakorlati tapasztalatai alapján foglalja össze a beruházások előkészítésének és megvalósításának feltételeit, meghatározza ezek követelményeit, s lényegében áttekinthetőbbé teszi az ezzel kapcsolatos joganyagot.

DR. KUTIVÁN REZSŐ,

az Állami Fejlesztési Bank szegedi területi fiókjának igazgatója

Négy megye ifjúsági küldöttei Szegeden

A szövetkezeti ifjúsági bizottságok tevékenységéről, munkamódszeréről, az ifjúsági törvény végrehajtásáról, az ifjúsági parlamentek tapasztalatairól tanácskoznak Szegeden, a KISZÖV Arany János utcai klubjában Békés, Hajdú, Szolnok, és Csongrád megye ifjúsági bizottságainak elnökei és titkárai. Tegnap, pénteken meghallgatták a megyei ifjúsági parla-

mentek tevékenységéről szóló beszámolót, megbeszéltek a tanulságokat, majd ellátogattak a szegedi NÍVO Fapari Szövetkezetbe és Sándorfalvára, a Járásí Általános Ipari Szövetkezetbe, valamint a Csongrád megyei KISZÖV aranykoszorús ifjúsági klubjába.

Ma, szombaton délelőtt a négy megye küldöttei folytatják a tanácskozást.

Barátság-vonat a Szovjetunióból

A közelmúltban Barátság-vonattal 335 komszomolista érkezett hazánkba. Közülük 36-an Szegeden töltenek néhány napot. A szegedi csoporttal tart N. V. Jefimovics, a Komszomol Központi Bizottságának instruktora, a Barátság-vonat politikai vezetője, a KISZ Szeged városi bizottságán fogadott Baló Ilona első titkár.

A szovjet fiatalok megismerkedtek Szeged nevezetességeivel, ellátogattak a Tápéi Házipari Szövetkezetbe, Tegnapi délután a DÉLÉP KISZ-bizottságának vendégei voltak, megismerkedtek a házigyár és a vállalat munkájával, eredményeivel, baráti találkozó vettek részt a DÉLÉP fiataljaival.